

Õpilasmavalitsused ühinevad

Koos demokraatliku ühiskonna taassünniga on ka õpilastel jälle tekkinud huvi oma tuleviku kujundamisel kaasa rääkida. Selle üheks väljenduseks on õpilasmavalitsuste loomine koolides. Nende eesmärk on noorte ühistegevuse kõrval hariduse kvaliteedi parandamine ja õppetöö huvitavamaks muutmine.

Omavalitsused tegelevad eelkõige meelelahutuslike ürituste korraldamisega ning vastavalt oma põhimäärusele räägivad kaasa õpilastesse puutuvate küsimuste otsustamisel.

Umbes aasta tagasi otsustasid Tallinna Reaalkooli, Prantsuse Lütseumi, Inglise Kolledži, 21. keskkooli ja Gustav Adolfi gümnaasiumi õpilasmavalitsused luua liidu. Selle nimeks sai Viie Kooli Koostöölepingu Liit, ühendust tuntakse ka G5-na. G5 tegevuse tulemusel on koolid üksteisele lähenenud.

Seda on tunda nii õpilaste tihedamas suhtlemises (ühisüritused) kui ka õpetajate koostöös. Liidu loomine on õpilasmavalitsustel aidanud teadvustada oma eesmärke ja vahetada kogemusi.

Alates eelmise aasta lõpust on G5 tutvustanud oma kogemusi õpilasmavalitsustele. Avatud Eesti Fondi toetatud projekti "Õppija õigus" raames. Esmalt tutvustati oma liidu tööd ja kogemusi infopäevadel mitmel pool Eestis. Selle tulemusena on loodud õpilasmavalitsuste liite ka Tartus, Viljandis, Virumaal, Võrumaal ning mujalgi. Nende liitude esindajad said kokku kevadel Otepääl. Seal algatati üle-eestilise õpilasmavalitsuste liidu loomine.

Eesti Õpilasmavalitsuste Liidu (EÕOL) algatusrühm asus otsima selleks Eesti seadustest tulenevaid võimalusi.

Leiti, et selleks on kaks teed: luua mittetulundusühing või alustada tegevust haridusministeeriumi juures ministri moodustatud nõukojana. Valiku tegemiseks ja liidu loomise ettevalmistamiseks korraldas algatusrühm 11.–14. augustini "Õppija õiguse" projekti seminari Lohusalus.

Paraku jõuti kolmepäevase arupidamisega tupikusse. Selgus, et ka demokraatlikus Eestis pole õpilasmavalitsuste liidu juriidiline loomine puuduliku seadusandluse tõttu seni võimalik. Mittetulundusühingu liikmeteks saavad olla kas füüsilised või juriidilised isikud, õpilasmavalitsused seda aga pole. Ka hoiatas Jaan Tõnissoni Instituudi jurist Ramil Pärdi suure hulga paberitöö eest, mis sellise ühingu kaasaegne. Pealegi – kui luua mittetulundusühing õpilaste liiduna, siis ei esinda see õpilasmavalitsusi, vaid üksikuid õpilasi.

Eesmärk on aga just õpilasmavalitsuste tugevdamine mitmetasandilise demokraatliku struktuuri kaudu.

EÕOL-i moodustamiseks ja ka seadusliku majandustegevuse jaoks leiti Lohusalu seminaril siiski võimalus. EÕOL luuakse mitteformaalse ühendusena EÕOL harta alusel. Üldkogu, kus harta läbi arutatakse, tuleb kokku septembri lõpul. Majandustegevuses – ürituste ja projektide läbiviimisel – aitab EÕOL-i sihtasutus Omanäolise Kooli Arenduskeskus. Selle nõukogu otsustas avada õpilasmavalitsuste toetusarve. Selle kasutamiseks on moodustamisel halduskogu, kuhu EÕOL saadab oma esindajad. Esindajate delegerimiseks tuleb EÕOL-il aga valida harta kohaselt volikogu ja juhatus.

EÕOL hakkab seisma õppijate huvide ja õiguste eest ning

seab endale ka laiemaid ühiskondlikke eesmärke Eesti tuleviku kujundamisel. Koostöös teiste kodanikualgatusel põhinevate ühendustega hakatakse taotlema muutusi seadusandluses, mis võimaldaksid nn kolmanda sektori ühendusel täita oma rolli ühiskonnas seadusandlikul alusel. Seminaril Lohusalus toodi selgelt välja vastutolu: ühelt poolt peetakse nii riiklikus õppekavas kui ka koolides demokraatia õppimist ja kodanikuhoiaku kujundamist oluliseks hariduseesmärgiks, teiselt poolt aga ei anna seadusandlus selleks võimalusi.

MADIS MASING,

*Tallinna Tehnikaülikooli
üliõpilane*

ELMER MUNA,

*Tallinna Prantsuse Lütseumi
omavalitsuse esimees*
MAIT MARGUS MÜTS,
*Tallinna 49. keskkooli
omavalitsuse esimees*